

در جلسه اضطراری دیروز مجلس چه گذشت؟

تقی‌روزیه

برای دنبال کنندگان رویدادها و تحولات کشور، پوشیده نیست که در لحظه‌های کنونی جمهوری اسلامی، وبه‌ویژه جناح اصلاح طلب، در حال دست و پنجه نرم کردن بایکی از حادثترین بحران‌های حکومتی است:

صدور حکم نهائی و قطعی زندانی شدن دادفر نماینده بوشهر، که حالا حکم صادر شده را یا باید هیئت رئیسه مجلس به وی ابلاغ کند و یا آن‌که با امتناع از این کار و باتوجه به رویه حاکم برقوه قضائیه شاهد دستگیری وی در کوچه و خیابان باشد، موضوع نشست فوق‌العاده نمایندگان جبهه دوم خرداد را تشکیل می‌داد. اما نشست اضطراری فوق، تنها به خاطر دستگیری دادفر نبود. هم اکنون ده‌ها نفر از نمایندگان مجلس در انتظار چنین سرنوشتی هستند. به گفته علی شکوری راد، یکی از اعضای هیئت رئیسه مجلس "هم اکنون ستاد ویژه‌ای در قوه قضائیه تشکیل شده است که کارش بررسی کلیه اظهار نظرهای نمایندگان و کشف و استخراج ایرادات حقوقی و ارائه آن‌ها به مدعی العموم برای تنظیم شکایت‌نامه‌ها است. و به همین منظور نیز آرشیکو کاملی از سخنان نمایندگان تهیه شده و مورد استفاده قرار می‌گیرد." بر مبنای همین نقشه تنظیم شده، "گفته می‌شود که اگر ۷۰ نماینده را بگیریم، اوضاع می‌خوابد. بعضی هم گفته‌اند که در کل کشور هسته‌های اصلاح‌طلبان بیش از ۴۰۰ نفر نیستند."

قوه قضائیه در این بگیر و ببندهای خود پای بندهیچ نوع قرار و مداری هم نبوده و براساس اظهارات نمایندگان مجلس، دستگیری‌های فوق حتی برخلاف توافقاتی‌های اخیراً انجام گرفته توسط دوقوه قضائیه و مقننه، حول حدود و ثغور مصونیت نمایندگان - که براساس همین گزارشات حول مصونیت مشروط صورت گرفته بود - به عمل آمده است. به این ترتیب مجلس نه فقط در حوزه قانون‌گذاری با وتوی دایم شورای نگهبان بلاموضوع شده است بلکه و بدتر از آن با پناه بردن به مجمع تشخیص مصلحت نظام، خواسته و ناخواسته، با تقویت اقتدار این نهاد انتصابی و تمکین به مصوبات آن عملاً و به دست خود طناب دار را به گردن خود افکنده است. شمشیر بازداشت تعداد بیشماری از نمایندگان فعال هم اکنون بر فراز مجلس به عنوان یک خطر بالفعل به گردش درآمده است. علاوه بر این‌ها، برای جنبه قانونی بخشیدن باین نوع تصفیه نمایندگان، اکنون سخن از تدارک طرحی درباره تعمیم نظارت استصوابی مختص دوره‌گزینه‌های نمایندگان، به دوره پس از گزینش به نمایندگی، بر سر زبان‌هاست، که خود به عنوان تیر خلاصی خواهد بود به جسد نیمه مرده "جمهوریت" و نهادهای به اصطلاح انتخابی، در راستای تحقق استراتژی حکومت اسلامی به جای جمهوری اسلامی و بازگشت به "نقطه صفر".

اما تهاجم جناح تمامیت‌گرا فقط دامن مجلس را نمی‌گیرد، هم اکنون لیست چند نفره وزراء که عمدتاً تیم اقتصادی دولت را تشکیل می‌دهند، در متن یک نبرد سنگینی که حول تصاحب رانت‌ها و منابع کلان ذخایر ارزی برخاسته است، نیز در معرض بازداشت و بازجویی قرار گرفته و علی‌رغم یک قرار توافق شده که مطابق آن دستگیری‌های در سطح وزراء باید در نشست سه قوه انجام می‌گرفت، صورت می‌گیرد.

با این وجود، نشست اضطراری روز گذشته فراکسیون جبهه دوم خرداد، در پاس‌خگویی باین وضعیت به غایت بحرانی هم چون موارد دیگر، نتوانست به یک سیاست روشن و کارآ دست یابد. در میان نمایندگان فراکسیون اصلاح‌طلبان، سه گرایش تعامل و گفتگو (به‌طور دقیق‌تر یعنی مباحثات طلبی و درون‌گرائی مجلس و فصل الخطاب قرار دادن رهبری) و تحصن و استعفاء دسته جمعی و بالأخره برخورد میانه تحت عنوان "ماندن و برخورد سنجیده کردن، و استفاده بیشتر از ظرفیت‌های قانونی" مشهود بوده است. گزارشات انتشار یافته حاکی از چربش گرایش سوم برگرایشهای دیگر است. علی شکوری راد در همین زمینه می‌گوید نتیجه

هر دو گرایش نخست یکی است: از صحنه خارج شدن اصلاح طلبان. اگر قرار است بمیریم لازم نیست به دست خودمان کشته شویم.

اما استراتژی مقابله از طریق بهره‌گیری حداکثر از ظرفیت‌های قانونی که بهزادنبوی و دیگر سردمداران جبهه اصلاح طلب، در پی بحران‌ها و بن‌بست‌های اخیر باردیگر آن را کوک کرده‌اند، چیزی جز حرکت بر همان مدار بسته و بن‌بست تاکنونی نیست. در همین رابطه شکوری راد تأکید می‌کند که روش ما هم‌چنان اعتدال است و قطعاً برای مقابله با این اقدامات از ظرفیت‌های قانونی استفاده خواهیم کرد و این یعنی چرخیدن در بر همان پاشنه تاکنونی، در شرایطی که بحران بن‌بست، اوج تازه‌ای یافته و راه‌های برون‌رفت دیگری را می‌طلبد.

چنان‌که شکوری راد در فراز دیگری از گفت‌وگویش با روزنامه نگاران، ناچارگرددیده است از شکست سیاست اعتدال خاتمی - به‌عنوان مشی خاتمی در دوره دوم ریاست جمهوری که با هدف کاستن از بحران و تأکید بر سازندگی صورت گرفت، سخن بگوید. او می‌گوید شاید وضعیت امروز نقطه پایانی به روش اعتدالی اصلاح طلبان باشد. شاید آن‌ها (جناح دیگر) فکرکردند که شعار اعتدال اصلاح طلبان از سراسرتیصال و ترس است.

در این جا، بخش مهمی از پاسخ به معمای پر رمز و راز حکمت تهاجم جناح حاکم آن‌هم در اوج انزوا و شکنندگی، که توجه بسیاری از ناظران داخلی و بین‌المللی را جلب کرده است، ناخواسته از زبان یکی از عناصر مهم اصلاح طلبان، افشاء می‌گردد:

استراتژی آرامش فعال و تشدید تهاجم جناح حاکم برای بازگشت به نقطه صفر و تمام کردن کارحریف، سیکل معیوب و بسته‌ای را تشکیل می‌دهند که یکدیگر را بازتولید می‌کنند. نتیجه نشست اضطراری و فوق‌العاده مجلس - گشودن باب مذاکره با ارکان نظام - نشان داد که سردمداران جبهه دوم خرداد تصمیم دارند که هم‌چنان برمدار همان سیکل بسته و سترون تاکنونی به حرکت خود ادامه دهند. آن‌ها همان‌گونه که شکوری راد می‌گوید درانتظار آیند تا جناح حاکم حکم مرگشان را صادر نماید.

تقی روزبه ۱۱ دسامبر ۲۰۰۱